

Magyarországon sok külföldi diák tanul, Vietnamiak is. A leg-szebb éveinket itt töltjük Magyarországon, mert 14-18 éves ko-runiban idekerültünk és 24 éves, amikor innen eltávozom, vagy innen elmegyek és hát mikor 14-18 éves az ember akkor már csak kialakul benne valami, de itt aztán továbbfejlődik és arra hat, hogy tanul és emellett nemcsak az egyetemen tanul, hanem sok mást. Élni tanul. Mert otthon is tanultunk, de akkor még kis gyerekek voltunk. Itt tényleg megtanultuk, hogy mi az élet, döbbenetesen megszerettük ezt az országot, meg Budapestet, meg mindent, ami Magyarországról szól.

Húóng a legjobb barátnőm és sokat dolgozni akar. És sokat pro-dukálni, szóval, hogy ő visszaadja, azt amit kapott. az állam-tól vagy hogy ideküldtek be minket és tanulhatunk. Húóng az év-folyamnak a legértelmesebb feje. Ugy képzelte hazamegy dolgozni, úgy hogy az emberek szemébe nézhessen, mert ott a hazája, minde-ne, mert az is igaz, hogy mindenütt jó, de legjobb otthon.

1972. ápr. 18-án néhány vietnami diákot kérdezett meg a magyar rádió munkatársa Hanoi és Haiphong bombázásáról.

Most Húóng hangját halljuk,

Figyeltük mindig a híreket a Haiphongi és hanoi bombázásról és azt mondták, hogy a szomszéd utat bombázták, nincs messze a há-zunktól és hát leveleket még hazulról nem kapunk, de híreket rádióban meg újságban már olvastunk, hallgattunk és nagyon iz-gulunk, de várunk, talán 15 nap múlva lesz levelünk és akkor részletesebben fogunk tudni a családról és barátainkról.

Lethy Hy Húóng 1949-ben született. 17 éves korában került Bu-dapestre, ahol a műszaki egyetemen jeles eredménnyel villamos mérnöki diplomát szerzett. 1972. dec. elsején hazaindultak a végzett vietnami mérnökök. A Martos Flóra kollégiumban isko-latársak, tanárok, barátok bucsuztatták őket. 18-én, este ér-keztek meg a határon és utána 18 órán át határtól hazafelé indul-tak és ott a megérkező helyen senkivel sem találkozott. A töb-bi gyereket, mindenkit családtagok vártak, de Húóngra senki nem várt, mert még nem érkezett meg a levél, hogy ő hazajön.

Nixon utasítására felújították a VIK egész területének bombá-zását.

Húóng odament a mamához és a munkahelyen nem hisz a szemének, hogy megérkezett a lánya, sirt, hogy megérkezett éppen akkor, amikor bombázták nagyon. És mindig úgy ment, reggel 6 órától 11-ig csend, nyugalom, 11 órától 2-ig, akkor veszélye sűrű, mert akkor bombázzák, akkor riadó, 2 órától 6 óráig akkor

megint nyugalom és 6 órától másnap reggel 6 óráig megint bombázások. Éppen akkor, amikor pihenő idő lenne, akkor bombáztak. Az ottani Hanóiak egyáltalán ebben az időben nem pihentek.

Húóng tudta, hogy nekem vissza kell jönni a diplomamunkámat elkészíteni, ezért 27-én délután fél 6-kor Húóng egy csomó levelet nyomott a kezembe, hogy magyar barátainak hozzam el. Nem akarok rátök gondolni, nem akarok Budapestre gondolni, minden emlék gunyolva mondaná nekem, hogy ez az emlék nem a tiéd, másé, te itt nem voltál soha, itten Magyarországon, fényes Budapesten. 6 év alatt nem tudtam mi a háboru. Szörnyű ez a háboru, Ha itt lennétek mondanátok harcolni kell, harcolni kell! Kérlek benneteket csináljatok, harcoljatok a békéért, Vietnámért, akarom élni békésen. Fáradtak vagyunk bombázás visszaüz bennünket álomból, nem akarom álmodni, most szegények vagyunk, nagy a feladatunk.

Húóng mesélte nekem, 26-ik éjszaka bombázásakor, amikor Húóng kijött az utcából, ebben az utcában 600 ember halt meg. Sok ismerőse is meghalt. Tegnap estén én már nagyon félek. Már láttam legjobb ismerőseimet, sok iskolatársamat, sok ismerős nénit, bácsit halottként, vannak, akinek teljes teste, de sok esetben csak feje lába, karja maradt.

Óvóhelyen voltam akkor, anyu lekiabált nekem, hogy menje fel, gyere! Felrohantam, ott láttam két srác bögve álltak és szóhoz se jutottak. Azt kérdeztem, hogy mi van mondjátok már, mi történt? Azt mondták, hogy Húóng meghalt és kéredeztem, hogy ki mondta ezt neked, honnan tudod? Ez nem igaz. Ki mondta? Azt mondta, hogy a lelőtt B 52-esnek a romja ráesett éppen az óvóhelyükre. Odamentünk, és elég nagy tömeg, riporterek a leégett házak előtt fényképeltek, mindenki nézi a gép roncsait és mindenki döbbenten nézte a leégett épületet és tudják, hogy ott van a lány, aki most érkezett haza 6-7 év után és mamájával halt meg.

Elmegyünk a kapun, mindjárt ott van a konyha, a konyha ablakában ott egy fehér rolló, ami egy gyászjelentést jelent. Bementem oda, érzem olyan füstölő valamit, amit halottnak szoktak égetni és két koporsó. Egy néni mondta, akkor mesélte nekem, hogy égett a homloka, a keze, a bal keze, égett és ő megmosta arcát, a melleit is egy kicsit, itt a fuhán is égett. És mondta, hogy baloldali a Húóng édesanyja és jobboldali a Húóng koporsója.

Néztem, nem igaz? mert volt koporsó, de nem lehet Húóng, benne

feküdt, hát nem lehet, néztem, nem hittem, Nem hittem, egyszerűen nem lehetett hinni, mert nem igaz, képtelenség elhinni. Nem lehet hiszen még előző nap fél hatkor találkoztunk, beszélgettünk, viccelődtünk azon, hogy Húong mindig azt mondogatta létezőnk -e holnap is? Létezőnk-e még holnap? Ki tudja? 1972. dec. 27-én éjszaka halt meg Lethy Hy Húong, Magyarországon végzett villamosmérnök. 24 esztendő volt, hazautazása ~~után~~ után mindössze 9 napot élt Hanoi-ban. A bombázások áldozata lett.

Operatőr: Harry Balamanian
Gyártásvezető Breier György
Dramaturg: Gere Mara
Vágó: Kovács Ilona

Készült a Mafilm Híradó-és Dokumentumfilm Stúdiójában.
Magyarországon forgalomba hozza a MOKÉP.

M. 6944/73.